

σθανθή ὅποιαν ἐπιρροὴν καὶ ὅποιον θέλγητρον ἐξασκοῦσιν αἱ Κροδοὶ ἐπὶ παντός ἀνθρώπου, ἢ δὲ Ῥοζή δὲν ἦτο οὔτε ὀλιγώτερον ὠραία οὔτε ἦττον ἐπαγωγὸς τῆς Σαβίνας. Πρὶν ἀπομακρυνθῆ ἔβριψεν ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν χορευτῶν ἢ Σαβίνα καὶ ὁ Κροδοὶ εἶχον γίνεαι ἄφαντοι.

Ὁ Ἑρνέστης ἐπανῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλ' ἡ ἡμέρα αὕτη δὲν εἶχε ἀκόμη τελειώσει δι' αὐτὸν ὅπως παρακατιὸν θέλομεν ἰδεῖ.

Ε΄.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΟΒΕΝ.

Ὅτε ὁ Ἑρνέστης εἰσῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ὅλοι ἐκοιμῶντο ἐκτός τοῦ κυρίου Ὁβεν, ὅστις, ὡς φαίνεται, ἦτον ὁ πρῶτος ἐγειρόμενος καὶ ὁ τελευταῖος κατακλινόμενος. Ὁ γέρον ἐγραφεν ἐντός θαλαμίσκου οὔτινος εἶχεν ἀφήσει ἠνεωγμένην τὴν θύραν ὡς ἵνα προσεκάλει τὸν Ἑρνέστην νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ τῷ ἀμιλήτῃ. Οὗτος ἀπ' ἐτέρου, ἐνθυμηθεὶς τὴν μυστηριώδη, οὕτως εἰπεῖν, σύστασιν τοῦ Ἰωάννου Πλονζέ, ἐστάθη πρὸ τῆς θύρας. Ὁ κύριος Ὁβεν ἠγέρθη προθύμως, καὶ προσέφερον κάθισμα, ὁ Ἑρνέστης ἐδέχθη αὐτὸ, πλὴν ἀμφοτέραι ἔμενον σωπηλοὶ καὶ ἀμήχανοι ἀπέναντι ἀλλήλων νομίζων ἕκαστος ὅτι ὁ ἕτερος ἤθελεν ἀρχίσει τὴν συνομιλίαν· τέλος ὁ Ἑρνέστης ἔλυσε πρῶτον τὴν σιωπὴν.

— Κύριε, εἶπεν, νομίζω νὰ ἐπαρτήρησα σήμερον τὸ πρῶτον ὅτι ἐπιθυμοῦμαι νὰ λάβητε συνέντευξιν μετ' ἐμοῦ. Βίς τί δύναμαι νὰ σᾶς ᾔμαι χρήσιμος;

— Κύριε Κλεμανσῶ, ἐπανελάβην ὁ κύριος Ὁβεν, πρὶν σᾶς εἶπω τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐκμυστηρεύσεων τὰς ὁποίας προτίθεμαι νὰ σᾶς καθυποβάλλω, εὐαρεστηθῆτε νὰ λάβητε γνῶσιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἣτις, δὲν ἀμφισβάλω, θέλει ἐμπνεύσει ὑμῖν πίστιν πρὸς ἐκείνον τὸν ὅποιον δὲν γνωρίζετε εἰσέτι καὶ τῆς ὁποίας οὗτος ἔχει ἀνάγκην ἵνα σᾶς πείσῃ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ἐκμυστηρεύσεών του.

Καὶ ὁ κύριος Ὁβεν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Ἑρνέστην ἐπιστολὴν ἣν οὗτος ἀνεγνώρισεν ὡς ὑπὸ τοῦ πατρός του γραφείσαν.

Ἐὰν προυτιθέμεθα ἐξήγησιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης δὲν ἠθέλαμεν βεβαίως πράξει τούτο τόσον ἐπιτυχῶς ὅσον ἡ ἰδίᾳ ἐπιστολῇ ὅθεν, ἀντιγράφωμεν αὐτὴν αὐτολεξεί.

Κύριε Ὁβεν.

« Ἡ παρούσα ἐπιστολὴ θέλει σᾶς ἐγγχειρισθῆ ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ ὑπρέτου τοῦ υἱοῦ μου, Ἰωάννου Πλονζέ εἰς ὃν δύνασθε νὰ δώσητε πλήρη πίστιν, καίτοι ὀλίγον εὐήθους ὄντος· δὲν ἀγνοεῖτε τὰ αἰ-

(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΔΕΜ.)

τις δι' ἅπερ ὁ υἱός μου ἀπέρχεται εἰς Γουαδελοῦπαν· εἰμι δὲ βέβαιος ὅτι θέλετε καταβάλλει πᾶσαν φροντίδα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, διὸ καὶ ἀναθέτω ὑμῖν τὸ οὐσιωδέστερον αὐτῆς μέρος τὸ τὰ χρηματικὰ κεφάλαια ἀφορῶν. Ὅθεν, ἐσώκλειστον θέλετε εὑρεῖ συναλλαγματικὴν ἐκ πενήτηκοντα χιλιάδων φράγκων ἅπερ θέλετε διατηρῆ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἑρνέστου, χωρὶς νὰ τῷ εἰπῆτε ὅτι τὰ ἐλάβετε παρ' ἐμοῦ, ἀλλ' ὅτι ὑμεῖς αὐτὸς χαρίζομενος πρὸς αὐτὸν τῷ προσφέρετε τὰς ἐκδουλεύσεις σας. Ἀνάλλως ἐπραττον, ἢ ἐδίδον ἀπ' εὐθείας τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς τὸν Ἑρνέστην ἤθελε τὸ καταναλώσει ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας ἤδη δὲν θέλει πράξει τούτο κατ' ὃ ἀνγκυκλιζόμενος ν' ἀπατείνεται πρὸς ὑμᾶς.

« Εἰσθε ἐξυκοντούτης, κύριε Ὁβεν, καὶ θέλετε ἐννοῆσει τὸ μέτρον τοῦτο ἐνὸς οἰκογενειάρχου πρὸς τὸν υἱὸν του εἰς ὃν τὰ ἦθη τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐνέπνευσαν τὰς σπαταλικὰς ἐκείνας ἐξείς ἅσπερ ἡμεῖς ἠγνοοῦμεν ἄλλοτε. Οὕτως, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ᾖ ὁ υἱός μου κατώτερος οὐδενὸς ἄλλου ἐν Γουαδελοῦπη, ἀλλ' ἐξ ἄλλου δὲν θέλω καὶ νὰ παρκασύρηται ὑπὸ τῆς ὀρμῆς ἐκείνης τῆς φυσικῆς εἰς τὴν νεανικὴν του ἡλικίαν.

« Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὁ υἱός μου φύσει ὑπερήφανος ὢν δὲν θέλει ἀπευθυνθῆ πώποτε πρὸς οὐδένα διὰ γρημάτα, διὰ τοῦτο θέλετε κραδοκεῖ τὴν κατάλληλον στιγμὴν ἵνα τῷ προσφέρητε τὰς ἡμετέρας ἐκδουλεύσεις. Ὁ Ἰωάννης Πλονζέ θέλει σᾶς δώσει ἐπὶ τούτου τὰς ἀποχρῶσας πληροφορίας. Πέπεισμαι ἐπὶ τῆς ἡμετέρας συνέσεως καὶ φιλίας.

« Ἰάκοβος Κλεμανσῶ »

Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὀλίγον εὐάρεστος ὑπῆρξεν εἰς τὸν Ἑρνέστην ὅστις καταστέλλων τὴν ὀργὴν του ἐπέστρεψεν αὐτὴν εἰς τὸν κύριον Ὁβεν λέγων αὐτῷ:

— Χαίρω τὰ μέγιστα, κύριε, μανθάνων ὅτι διατελοῦ ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν ἐνὸς ξένου καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ὑπρέτου μου.

— Δὲν εἶμαι ξένος πρὸς ὑμᾶς, κύριε Κλεμανσῶ, ἐπανελάβην ὁ κύριος Ὁβεν, καὶ ὅταν σᾶς εἶπω τὸ ἀληθές ὄνομά μου θέλετε ἐννοῆσει ὅτι εἰμι ἄξιός τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ πατρός σας. Εἶμαι ὁ Δανιὴλ Ὁ Μαρθῆ.

— Ὑμεῖς; ἀνέκραξεν ὁ Ἑρνέστης.

— Μάλιστα, κύριε Κλεμανσῶ, εἶμαι ὁ νέος ἐκείνος Ἰρλανδὸς μεθ' οὗ πρὸ τριάκοντα πέντε ἐτῶν ἐγένετο ἄφαντος ἐκ Χάβρης ἢ πρωτότοκος ἀδελφὴ τῆς μητρός σας, ἡ ἀτυχὴς Αἰμιλία. Πλὴν, δὲν ἀγνοεῖτε βεβαίως τὸ ὀδυνηρὸν αὐτὸ συμβάν, καὶ ἐξ ἄλλου, δὲν εἶναι τῶρα ἡ κατάλληλος στιγμὴ ἵνα ἐπανεέλθω ἐπὶ παρελθόντος δι' ὅπερ ἀρκετὰ ἐτιμωρήθημεν ἀμφοτέρω. Συμφέροντα σοβαρώτερα μᾶς ἀπασχολοῦν, ἐπειδὴ δὲ ταῦτα μέγα διατρέχουσι κίν-

δυνον, εκρινα καλόν να λύσω τήν εμφρονα σιωπήν ἢν ὁ πατήρ σας μοι ἐσύστησεν. Εἰσθε λίαν ἀνῆλιξ ὅταν ἐπέστρεψα ἐν Γαλλίᾳ, πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν, καὶ δὲν δύνασθε νὰ μὲ ἐνθυμῆσθε ὅταν δὲ πάλιν πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἐπανῆλθον εἰς Χάρδην εἰσθε ἀπών τότε ὁ κύριος Κλεμανσῶ μὲ ἐστείλλε πρὸς τὸν κύριον Σαμφών παρὰ τῷ ὁποίῳ καὶ εἰσῆλθον, χάρις εἰς τὴν σύστασιν τοῦ πατρός σας, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζῃ τὴν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ἀνταποκριτοῦ του ὑπάρχουσαν συγγένειαν.

Ὁ Ἐρνέστης, εκπληκτὸς ὅτι ἀπῆντα ἐν Γουαδελούπη, διευθυντὴν ἐμπορικοῦ οἴκου ἀνθρώπον οὔτινος ὁ βίος τῷ εἶχε φανῆ ἀείποτε μύθος, ἐπέστησε τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν διήγησιν ἣν ὁ κύριος Ὄθεν (οὕτως θέλομεν ἐξακολουθήσει νὰ τὸν ὀνομάζωμεν) ἠτοιμάζετο νὰ τῷ ἐκθέσῃ.

— Φίλιτάτέ μοι κύριε Ἐρνέστη, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον, ὁ κύριος Σαμφών ὅστις ἀναντιρρήτως εἶναι ἡ τιμιότης καὶ ἡ εὐλικρίνεια αὐτῆ ἐν σώματι, ἔχει ἴσως ὑπὲρ πάντα ἄλλον, τὰ ἐλαττώματα, τῶν ἀποίκων, ἥτοι ἐμπιστοσύνην ἀπεριόριστον καὶ ἀπροδολίαν ἣτις ἐν μικρῷ χρόνῳ δύνανται νὰ θέσῃ τοὺς πλουσιωτέρους ἐμπόρους ἐν ἀμηχανίᾳ. Ἡ καλλιέργεια δύο ζαχαροποιεῖων καὶ μιᾶς καφέως ἀπαιτοῦν κατ' ἕκαστον ἔτος τοιαύτην ὑπέρογκον κατάθεσιν κεφαλαίων, ὥστε ἐάν ἡ συγκομιδὴ λείψῃ ἐν ἔτος, καὶ ἐάν τὸ προσεχὲς ἡ πώλησις δὲν ἦναι ἐπιωφελές, ὁ ἀποικὸς εἶναι ἠναγκασμένος νὰ συνομολογήσῃ ἐπιζήμιον δάνειον. Ὁ κύριος Σαμφών ὑπέστη καὶ τὰς δύο ταύτας κρίσεις πρὸ δύο ἐτῶν προμερὰ κατιγίς κατέστρεψε τὰς φυτείας του, ἀπὸ τότε δὲ ἡ ἐκπτώσις τῆς ζαχαρώσεως, ἕνεκεν τῆς ἐπιφόδου ἀμίλλης τῆς πρωτευούσης, ἐξήντησεν ὅλους τοὺς πόρους τοῦ Κ. Σαμφών. Ἡ δύνατο, ὡς τόσοι ἄλλοι, νὰ δανεισθῇ ἐπὶ τῶν κτημάτων του, πλὴν αἰσθηματικὴ ὑπερηφανείας τὸν ἠμπόδισε, καὶ δικαίως, ἐπειδὴ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, πολλοὶ κακὸπιστοὶ ὀφειλέται ἐδείξαν ὅτι λίαν εὐκόλον εἶναι ν' ἀποφύγῃ τις τὴν ἀπότισιν χρέους ἐπὶ ὑποθήκῃ. Καίτοι ἐσυμβούλευσα τὸν κύριον Σαμφών ν' ἀποτανηθῇ πρὸς τὸν κύριον πατέρα σας, δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ πράξῃ τοῦτο ἵνα μὴ τῷ φανερώσῃ ἀμηχανίαν, ἐξήμερον μὲν, ἀλλ' ἥτις ἠδύνατο νὰ τὸν ἀποδειλιάσῃ ἐπὶ τῶν σκοπῶν οὓς περὶ τοῦ υἱοῦ του ἐσχημάτισεν. Ὁ κύριος Βελμὸτ τῷ ἐδάνεισεν ὀγδοήκοντα χιλιάδας φράγκων, ὅχι ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀλλ' ἐπὶ συναλλαγματικῶν τῶν ὁποίων ἡ λῆξις πλησιάζει, καὶ τὰς ὁποίας δὲν θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἐξαργυρώσωμεν ἐγκαίρως, ἐπειδὴ αἱ ζαχαρεῖς μας φθείρονται ἐν τῷ λιμένι καὶ δὲν ἠδυνήθημεν ἀκόμη νὰ λάβωμεν ἀδειαν πωλήσεως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἢ τουλάχιστον προνόμιον τι ἐπὶ τῶν Γαλλικῶν ζαχαρέων ἵνα πωλήσωμεν αὐτάς ἐντὸς τῆς πρωτευούσης.

— Σὰς ἐννοῶ, εἶπεν ὁ Κλεμανσῶ, ἐπιθυμεῖτε νὰ θέσω ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου Σαμφών τὰς πεντήκοντα χιλιάδας φράγκα ἅπερ ἐναπιστεύθησαν εἰς ὑμᾶς.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ ἰδέα μου, ἀλλ' αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ δυσκολία. Ἐγὼ δὲν δύναιμι νὰ κάμω τὴν προσφορὰν ταύτην πρὸς τὸν κύριον Σαμφών διότι ἠθελον εἶσθαι τὸ ἴδιον ὡς ἂν τῷ ἔλεγον ὅτι γνωρίζω τὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρός σας σχέδια καὶ ὑμεῖς ἐξ ἄλλου δὲν δύνασθε νὰ τῷ προσφέρητε τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπειδὴ ἠθέλετε τῷ ἀποδείξει ὅτι γνωρίζετε τὴν ἀμηχανίαν του καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ κύριος Σαμφών ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σὰς ἐρωτήσῃ πότεν ἐπληροφορήθητε περὶ τούτου.

— Τὶ μέσον λοιπὸν λέγετε ὅτι εἶναι καλὸν νὰ μεταχειρισθῶμεν :

— Ἰπάρχει ἐν μέσον εἰς τὴν διάθεσίν σας καὶ διὰ τὸ ὁποῖον δύνασθε νὰ μεταχειρισθῆτε τὸ ὄνομά μου, πλὴν πρέπει πρῶτον νὰ σὰς ὀμιλήσω περὶ ἄλλου τινὸς προσώπου. Εἶδτε ἐνταῦθα τὴν κυρίαν Λε Καμπᾶς; εἶναι ἡ γῆρα ἀρχαίου τινος φίλου τοῦ κυρίου Σαμφών. Συμπάθεια εὐλικρινῆς ἀλλ' ἀγνή ὑπάρχει πρὸ πολλῶν ἐτῶν μεταξὺ αὐτῆ καὶ τοῦ κυρίου Σαμφών, καὶ ἤδη πρὸ πολλοῦ ἠθελον θέσει ἐν τέρμα εἰς τὰς συκοφαντίας διὰ τοῦ ὑμεναίου, ἐάν ἡ κυρία Λε Καμπᾶς δὲν διακύρηκεν ῥητῶς, λόγων οἰκογενειακῶν ἕνεκεν, ὅτι δὲν ἠθελε συγκατανεύσει εἰς τὴν ἐνωσιν ταύτην πρὸ τῶν γάμων τῆς Κλέρας. Ἡ θέσις μητρικῆς ἀπέναντι νεανίδος ἣτις ἀπὸ τῆς παιδικῆς τῆς ἡλικίας ἐσυνείθισε νὰ θεωρῇ ἐαυτὴν ὡς κυρίαν ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἶναι δύσκολος ἐννοῶ ὅθεν ὅτι ἀνεξαρτήτως ἄλλων αἰτιῶν ἡ κυρία Λε Καμπᾶς δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ τοιαύτην θέσιν, καὶ ἐπὶ τοῦτο ἀναθάλλει τὴν μετὰ τοῦ κυρίου Σαμφών σύζευξίν της μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῆς Κλέρας. Ὄθεν, διὰ τῆς γυναικὸς ταύτης ἠδυνάμεθα νὰ ἐλθωμεν ἢ μάλλον ἠδύνασθε νὰ ἐλθῆτε εἰς βοήθειαν τοῦ κυρίου Σαμφών.

Ὁ Ἐρνέστης ἤρχισε νὰ σκέπτηται ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης ὅχι ἕνεκα δισταγμοῦ ἢ ὅτι ἐνόμιζεν ὅτι τοιοῦτον ποσὸν δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ χορηγηθῆ τόσον εὐκόλως ὁ Ἐρνέστης ἄλλο τι διεννοεῖτο, ὠφεληθεὶς δὲ ἐκ τῆς περιστάσεως νὰ ὀμιλήσῃ περὶ ἀντικειμένου περὶ τοῦ ὁποίου ἐπροσποιεῖτο ὅτι οὐδεμίαν ἐλάμβανε φροντίδα αἰ ὅπερ ἀληθῶς ἦν τὸ μόνον τὸ ἀπασχολοῦν αὐτόν.

— Μοὶ φαίνεται, ἀπῆντασεν, ὅτι ἀφ' ἧς συνέλαβον τὰ περὶ ἐμοῦ σχέδια χωρὶς νὰ μὲ συμβουλευθῶσι, τὰ πράγματα ἠλλαξάν φάσιν, καὶ ὅτι ὁ κύριος Βελμὸτ ὅστις πρὸς τὸ παρὸν εἶναι ἐπίραθας πιστωτῆς, ἠθελον εἶσθαι τούναντιον, σύντροπος ἐπικερδέσττατος νομοθευόμενος τὴν δεσποινίδα Κλέραν.

Ὁ κύριος Ὄθεν ὕψιστε λυπηρῶς τοὺς ὡμούς καὶ ἀπῆντασεν χαμικλῆ τῇ φωνῇ πρὸς τὸν Ἐρνέστην.

— Ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ κύριος Βελμὸτ ἠθελον εἰσελθεῖ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ κυρίου Σαμφών καὶ καταστῆ ἴδιοκτήτης ἐν Γουαδελούπη, ἠθελον εἶσθαι ἡμέρα δυστυχίας διὰ τὸν τόπον.

— Διὰ τὸν τόπον! ἐπνέλαθεν ἐκπληκτός ὁ Ἑρνέστος.

— Εἶμαι Ἄγγλος κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ κύριος Ὄθεν, ἂν ποτὲ Ἴρλανδὸς ἔχη τὸ δικαίωμα ν' ἀποκαλεῖται οὕτως ἂν γεννηθεῖς εἰς μέρος τι τῆς Μεγάλης Βρετανίας, στενάζων ὑπὸ τὴν αὐθαδεστέραν, τὴν βαρβαριωτέραν, τὴν ἀπεχθεστέραν τυραννίαν, δύνχμαι νὰ θεωρήσω ὡς συμπατριώτας ἐκείνους οἵτινες μεταχειρίζονται τοὺς συμπολίτας μου μετὰ πλειότερας ἐτι αὐστηρότητος καὶ περιφρονήσεως ἢ ἡ δυσρεπώτερος λευκὸς τοὺς μαύρους του. Μ' ὅλα ταῦτα καίτοι πλείστα παράπονα ἔχω κατὰ τῶν Ἀγγλων, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κατηγορήσω αὐτοὺς ἐνώπιόν σας. Ἀλλὰ τὸ πρὸς τὸν κύριον Σαμφών καὶ τὸν πατέρα σας γρῆος, ὅπερ ἡ εὐγνωμοσύνη μοὶ ἐπιβάλλει, εἶναι ἰσχυρότερον τῆς ἀβροφροσύνης ταύτης, θέλω δὲ σας ἀνακαλύψει σχέδια, ἅπερ μόνος ἴσως γνωρίζω ἐνταῦθα, ἐνεκὰ τῶν μακροχρονίων μετὰ τῆς Ἀγγλίας σχέσεών μου.

Γνωρίζετε, κύριε, διὰ τίνων θυσιῶν ἐξήγοράσατο ἡ Ἀγγλία τὴν χειραφέτησιν τῶν δούλων τῶν ἀποικιῶν της;

Ὁ Ἑρνέστος ἠταυμάζετο ν' ἀνευρηκῆται καὶ νὰ δείξῃ τὸν ὑπέροχον ἐνθουσιασμόν του ὑπὲρ τῆς ὑψηλῆς ταύτης φιλανθρωπίας, ἀλλὰ δὲν ἔλαβε καιρὸν, διότι ὁ κύριος Ὄθεν ἐξηκολούθησε λέγων:

— Εἴθε βεβαίως ἀρκετὰ εἰδήμων τῶν ἀληθῶν συμπερόντων τῆς Γαλλίας, καὶ γνωρίζετε ὅτι ἡ Ἀγγλία ἤρχισε διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν της τὴν καταστροφὴν τῶν ἀποικιῶν της, ἵνα διὰ τοῦ παραδείγματος τούτου καταστροφῶσι καὶ αἱ Γαλλικαὶ καὶ αἱ Ἰσπανικαὶ ἀποικίαι, ὧν ἡ εὐμερὴς τὰ μέγιστα ἀνησυχεῖ αὐτήν.

Βεβαίως δὲν πιστεύετε ὅτι οἱ διοργανισταὶ τῶν λιμῶν ἐν ταῖς Ἰνδίαις ἐκ φιλανθρωπίας μόνον καὶ ἐκ συμπαιδείας πρὸς τοὺς μαύρους καθύδρυσαν τὸ τῆς χειραφετήσεως σύστημα ἐν Ζαμπαϊκῇ. . . Ἐγνωρίζον κάλλιον ἡμῶν, ἡ δὲ πείρα δὲν διέβυσεν τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτῶν, ὅτι ἡ κατάργησις τῆς δουλείας ἦτο ἡ ἀμεσὸς καταστροφὴ πάσης περιουσίας. Πῶς λοιπὸν ὑπελογίσαντο; Ἴδού εἶπον, καθ' ἑαυτοὺς ἡ κατάργησις τῆς συναλλαγματοῦς ὑπῆρξε τὸ πρῶτον κατὰ τῶν ἀποικιῶν τραῦμα ἡ κατάργησις τῆς δουλείας ἐστὶ τὸ τελευταῖον. Θὰ ἀπολέσωμεν ἴσως τινὰς κατακτητήσας, ἀλλ' ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰσπανία θέλουσιν ἀπολέσει πλείονα ἡμῶν, καὶ θὰ ἀπολέσωσιν ἀναμφισβόλως ὅλας τὰς ἀποικίας των, ἐνῶ ἡ ἀπώλεια τινῶν ἡμετέρων νήσων οὐδὲ κἂν θὰ φανῆ μεταξύ τῶν ἀπειραριθμῶν κατακτησεῶν μας.

Ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰσπανία δὲν θὰ ἔχωσι πλέον πόθεν νὰ πορισθῶσι ἀποικιακὰ, ἡ δὲ εἰς ἡμᾶς μένουσα Ἰνδία ἀποθήσεται τὸ μονοπώλιον ὅθεν ἡ ὑψηλὸς ἅπαντα θέλει πορίζεσθαι ὅλα ἐκεῖνα τὰ τρόφιμα ἅπερ κτετέστησαν εἰς τὴν Εὐρώπην τόσον συνήθη ὅσον καὶ τὰ ἰθαγενῆ αὐτῆς προϊόντα.

— Ὁ σκοπὸς οὗτος, ἀπάντησεν ὁ Ἑρνέστος, θὰ ἔχη τινα πιθανότητα, ἂν, ὡς λέγετε, ἡ χειραφέτησις ἦτο καταστροφὴ.

— Καὶ ἀμφισβάλετε! ἀνέκραξεν ὁ κύριος Ὄθεν μετ' ἄθους ἀνθρώπου εἰς ὃν τοιαύτη ἐρώτησις ἐφαίνετο λίαν παράδοχος. Ἦμην εἰς Ζαμπαϊκῇ, κύριε, ὅταν ἤρχισεν ἡ προδιωργανισμένη αὕτη καταστροφὴ ἤτις καὶ γιγαντικαῖς βήμασι προώδευσεν. Ἀλλ' εἶναι περιττὸν νὰ φέρω ὑμῖν ἄλλας ἀποδείξεις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τὰ σχέδια ὧν ὁ κύριος Βελμότ εἶναι ἐνταῦθα ὁ μυστικὸς πράκτωρ, θέλουσιν ἀποδείξει ὑμῖν μέχρι τίνος βαθμοῦ θεωροῦσιν οἱ Ἀγγλοὶ τὴν χειραφέτησιν ὡς ἀλάνθαστον μέσον καταστροφῆς. Ὁ κύριος Βελμότ δανείζων χρήματα τῷ κυρίῳ Σαμφών δὲν προέθετο μόνον σκοπὸν τὸ μετὰ τῆς Κλάρας συναικίσαιον του καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ κυρίου Σαμφών ἐπιβροχίαν του ὁ πρῶτιστος αὐτοῦ σκοπός, ὁ σκοπὸς οὗτινος ὑπάρχει ἐντολὴς παρὰ τῆς ἐταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, ἴσως δὲ καὶ παρ' αὐτῆς τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, εἶναι νὰ καταστῆ, ὅσον ἐνεστὶν εὐθηνιώτερα, ἰδιοκτῆτης τῶν ἠρσιωτέρων κατοικιῶν τῆς Γουαδελοῦπης.

Τούτου κατορθωθέντος, ὁ κύριος Βελμότ καὶ ἄλλοι οὗς θέλετε ἰδῆ ἀφικνουμένους ἀργώτερον, ἂν οὗτος ἐπιτύχη θέλουσιν ἀποκατασταθῆ ἐν Γουαδελοῦπῃ, ἅπαξ δὲ ἰδιοκτῆται γινόμενοι θέλουσιν ἐργάζεσθαι πρὸς χειραφέτησιν τῶν δούλων των, ἐν ὀνόματι τῆς φιλανθρωπίας, σπείροντες ἐν τοῖς ἐργαστασίαις ἰδέας φιλελευθέρους καὶ ἐπαναστατικὰς.

Πεντακόσιοι, ὀκτακόσιοι, δύο χιλιάδες δούλοι ἴσως χειραφετηθέντες τοιοιουτρόπως παρὰ τῶν κυρίων των, θέλουσι σχηματίσει ὁμάδα τινα εἰς ἣν μετὰ ταῦτα προστιθέμενοι οἱ ἐκ τῶν ἐργαστασιῶν φυγόντες μαύροι, θέλουσιν ἀποτελέσει πῦρην τινα διχονοίας καὶ ἀνατροπῆς ἤτις πιθανόν θέλει προκαλέσει νέας πάλιν σφαγὰς. Οἱ ἰδιοκτῆται θέλουσιν ἴσως θριαμβεύσει κατὰ τῶν καταχθονίων αὐτῶν ἐχθρῶν ἀλλ' ὑπάρχει φόβος μὴ τὰ νομοθετικὰ τῆς Γαλλίας σώματα ἐκλαμβάνοντα τὴν ἀπειθειαν τούτην ὡς ὠριμότητα τοῦ δούλου διὰ τὴν ἐλευθερίαν ψηφίσωσι τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας.

Εἴτ' ἐπικείμενον εἴτε μεμακρυσμένον ἢ τὸ ὑποτέλεσμα τούτο, ἡ Ἀγγλία θέλει βαδίζει μετ' ἀκαταβλήτου καρτερίας πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον, διὰ τῶν δολιωτέρων καὶ καταχθονεστέρων σκευωριῶν ὡς καὶ διὰ τῶν γεσναιωτέρων καὶ τρανωτέρων φιλανθρωπικῶν ἐπιδείξεων θέλει μεταχειρίζεται ἀλληλοδιαδόχως, τὰ χαμερπέστερα μέσα καὶ τὰ ὑψηλότερα αἰσθήματα, πλὴν ἓνα καὶ μόνον σκοπὸν θέλει ἔχει, τὴν καταστροφὴν τῶν γαλλικῶν ἀποικιῶν διὰ τῆς καταργήσεως τῆς δουλείας.

Ἴδού ὅτι γνωρίζω, ἰδού περὶ οὗ τίνος εἰμί βέβαιος, ἰδού ὅτι ἡ γενναϊώρων καρδιά τοῦ κυρίου Σαμφών δὲν ὑπεπτεύθη κἂν εἰσέτι.

Ὁ Ἑρνέστος ἤκουσθη μετὰ παραδόξου ἐκπλήξεως τὰ ὑπὸ τοῦ κυρίου Ὄθεν λεχθέντα καὶ τοῦτο ὑπῆρξε δι' αὐτὸν παλινδρομήσις τις οὕτως εἰπεῖν, ἐπὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν σχεδίων μεθ' ὧν αὐτὸ οὗτος εἶχεν ἔλθει ἐν Γουαδελούπη· ἀλλ' ἔνεκεν εὐμενῶν τινῶν παραχωρήσεων ἃς ὁ ἄνθρωπος εὐκόλως δωρεῖ ἑαυτῷ, ἐξηκολούθησε τὰ μὲν ἰδικὰ του σχεδία νὰ θεωρῆ ὡς πλήρη γενναίων ἰδίων, τὰ δὲ τοῦ κυρίου Βελμότ βδελυκτὰ καὶ καταχθόνια καίτοι ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ἦσαν τὰ αὐτά.

Ἐν τούτοις, εἰς τὰς κατὰ τοῦ κυρίου Βελμότ κατακρίσεις του ὑπῆρχε μᾶλλον ἐθνικὴ ἀντιπάθεια παρά συναίσθησις τῶν κακῶν προθέσεων τοῦ Ἀγγλου. Ὁ Ἑρνέστος ἐνόμιζεν προπετὲς, ἄτιμον, ὅτι εἰς Ἀγγλος ἤρχετο νὰ ἐνσπείρῃ τὴν διχόνοιαν εἰς τόπον ὅστις ἦν εἰσέτι Γαλλία, δὲν ἠγνόει ὅμως ὅτι αὐτὸς ἦτο μᾶλλον ἐνοχος καθὼ προδίδων τὰ συμφέροντα τῶν συμπατριωτῶν του.

Ἡ συνδιάλεξις αὕτη ἀντὶ ν' ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἐκ τῶν σαθρῶν ἰδεῶν του, ἔσχεν ἀποτέλεσμα τὴν ἐπ' ἀορίστῳ ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν· ὅσον δὲ φιλόφρονος καὶ ἀν ἦτο ὁ Ἑρνέστος, δὲν ἤθελεν ὅμως καὶ νὰ συγκοινωνήσῃ τὸν κύριον αὐτὸν ὅστις τῷ ἀπήρρασκεν εἰς τὰς πράξεις του ἢ εἰς τοὺς σκοποὺς του. Ἀποφασίσας ὅθεν ν' ἀναβάλλῃ τὰ σχεδία του εἰς καταλληλοτέραν ἐποχὴν ἀπῆντησε πρὸς τὸν κύριον Ὄθεν:

— Εὐγνωμονῶ ὑμῖν, κύριε, διὰ τὰς ἐκμυστηρεύσεις σας ταύτας, σὰς εὐχαριστῶ δὲ προπάντων, ὅτι δὲν ἀμφιβάλλετε περὶ τῶν πρὸς τὸν κύριον Σαμφῶν καλῶν προθέσεων μου. Ἐκτὸς τῶν πενήτην χιλιάδων φράγκων ἅπερ ὁ πατήρ μου σὰς ἐνεπιστεύθη, εἰμὶ κάτοχος ἴσου σχεδὸν ποσοῦ, ὅπερ θέτω ὑπὸ τὰς διαταγὰς σας.

— Ὅχι τὰς ἐμάς, ἀπῆντησεν ὁ κύριος Ὄθεν ἀλλὰ τὰς τῆς κυρίας Δὲ Καμπᾶς ἥτις μόνη δύναται νὰ συνδιαλεχθῇ περὶ τοιούτου ἀντικειμένου μετὰ τοῦ κυρίου Σαμφῶν καὶ ἥτις μόνη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τῷ προσφέρῃ τοιαύτην βοήθειαν καθὼ μέλλουσα νὰ συνενώσῃ μετ' αὐτοῦ τὸ μέλλον της.

— Πλὴν, ἐπανέλαθεν ὁ Ἑρνέστος, ὁ κύριος Σαμφῶν δὲν ἐτοιμάζεται νὰ πληρώσῃ τὸν κύριον Βελμότ;

— Ὁ κύριος Σαμφῶν κατὰ τινὰς λόγους μετ' ἄκρας περιτκίψεως λεχθέντας, νομίζει ὡς βέβαιον ὅτι ὁ κύριος Βελμότ θὰ τῷ προτείνῃ ἀνανέωσιν, καὶ ὅτι εὐτυχέστερον τι ἔτος θέλει τῷ ἐπιτρέψῃ τὴν ὀλοτελῆ ἐξόφλησιν τοῦ χρέους τούτου.

Ἐξ ἄλλου, τὰ ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ κυρίου Τορρένου προκύπτοντα κοινὰ συμφέροντα ἐξ ὧν ἰκανὴ ποσότης χρημάτων θέλει περιέλθῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου Σαμφῶν ἐνθαρρύνουσι τὸν τελευταῖον τοῦτον· μετὰ παντὸς ἄλλου ἐκτὸς τοῦ κυρίου Βελμότ δὲν ἤθελον ἀνησυχεῖ περὶ τῶν συμβῆσομένων διότι αἱ ἐν Κούβα, ἰδιοκτησίαι τοῦ κυρίου

Σαμφῶν δύνανται ν' ἀσφαλίσουν δεκαπλασίως τὸ συνομολογηθὲν δάνειον· πλὴν τὰ σχέδια τοῦ σὴρ Ἐδουάρδου, καθ' ὅσον ἠδυνήθητι νὰ ἐννοήσω, εἶναι τῶσπι κακόβουλα, ὥστε οὗτος δὲν θέλει λείπει νὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ τοῦ κυρίου Σαμφῶν τὴν ἐπίφοβον καὶ ἐπιζήμιον ἐπιβρόχην του.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος μὲ τρομάζει, καὶ ἐὰν δὲν ἀπατώμαι, ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς γινώσκει περὶ αὐτοῦ πλείοτερα ἀφ' ὅσα ἐγὼ ὑποπτεύομαι· ἢ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου Σαμφῶν θέσις μου δὲν μοὶ ἐπιτρέπει νὰ λάβω μετ' αὐτῆς ἡν μεθ' ὑμῶν ἔλαβον ἐξήγησιν. Πρὸς τούτοις καίτοι κεκτημένη ἡ ἰδία οὐχὶ εὐκαταφρονήτου περιουσίης δὲν δύναται ὅμως καὶ νὰ διαθέσῃ τοιούτου σημαντικοῦ ποσοῦ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις. Δύνασθε νὰ τῇ διακοινώσητε ὅσα σὰς ἐκμυστηρεύθη, καὶ τὸ ἀληθὲς ὄνομα μου αὐτὸ δύνασθε νὰ τῇ εἰπῆτε διὰ τοιοῦτοτρόπως ἵνα ἐννοήσῃ πῶς ἠδυνήθητι νὰ ἐξηγηθῶ ἀφόδως εἰς τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τῆς συζύγου μου. Ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς, σὰς τὸ λέγω, εἶναι γυνὴ πλήρης ἐνεργείας ἀνδρίας καὶ καρτερίας, ἥτις δύναται ἅμα εἰδοποιηθῆ νὰ προλάβῃ τοὺς κινδύνους οἱ ὅποιοι ἐπαπειλοῦσι τὸν κύριον Σαμφῶν.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν μικρὸς θόρυβος ἠκούσθη ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ ὁ δὲ κύριος Ὄθεν ἐπετάξατο διὰ νεύματος σιωπῆν τῷ Ἑρνέστῳ ὡς ἵνα τῷ εἰδοποιήσῃ ὅτι ἦτο ἀνωφελὲς καὶ ἀνάρμοστον νὰ ἴδωσιν αὐτοὺς ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ εἰς μυστικὴν συνέντευξιν· ὅθεν ὁ Κ λεμανσῶ ἀπεσύρθη πάραυτα ἐν τῷ δωματίῳ αὐτοῦ.

ΣΤ'.

ΦΡΙΚΩΔΕΣ ΣΥΜΒΑΝ

Ἐισερχόμενος ἐν τῷ δωματίῳ του μετ' ἀνημμένου κυρίου ὁ Ἑρνέστος ἐξεπλήχθη οὐκ ὀλίγον βλέπων ἀνθρωπὸν τινὰ ἐσκυμμένον ἐπὶ τῆς κλίνης του ὅστις μετὰ φωνῆς πνιγρᾶς ἀνέκραζεν ὡς παράφρων:

— Αὐθέντα, Αὐθέντα. . . . ἐξυπνήσατε αὐθέντα! . . .

Ὁ Ἑρνέστος ἀναγνωρίσας τὴν φωνὴν τοῦ Ἰωάννου Πλονζέ;

— Ἐ, λοιπόν, τῷ εἶπεν, τί ἔχεις;

Εἰς τὴν φωνὴν ταύτην ὁ Ἰωάννης Πλονζέ ἐστράφη καὶ πρὶν εἶτι λάβῃ καιρὸν ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν κύριον του ἔπεσε πρηνὴς κατὰ γῆς, τρέμων ὄλος καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐξαρθρώσῃ λέξιν ἕνεκα τῆς σπασμωδικῆς συγκρούσεως τῶν σιαγόνων του. Ἡ κατάστασις τοῦ δυστυχοῦς νέου ἦν ἀληθῶς φρικώδης διότι ὁ Ἑρνέστος ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰσῆρχετο ἐν τῷ δωματίῳ του ἵνα παραδοθῇ εἰς συλ-